

Kontrolní závěr z kontrolní akce

20/03

Pořizování výzbroje Armádou České republiky

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2020 pod číslem 20/03. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Roman Procházka.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda je systém pořizování výzbroje hospodárný a účelný, umožňuje dodat vojenskou výzbroj Armádě České republiky v souladu s právními předpisy a s požadovanými parametry, v požadovaném čase a kvalitě, při dodržení pravidla dosažení nejlepší hodnoty za přiměřenou cenu.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v období od ledna do srpna 2020.

Kontrolováno bylo období od roku 2017 do roku 2019, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly.

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo obrany (dále také „MO“).

Kolegium NKÚ na svém XIX. jednání, které se konalo dne 14. prosince 2020,

schválilo usnesením č. 9/XIX/2020

kontrolní závěr v tomto znění:

Výzbroj Armády ČR

3 141,44 mil. Kč

**pořizovací cena
výzbroje a náhradních dílů**
dle osmi smluv
uzavřených v letech 2017 až 2020;
částka podrobená kontrole NKÚ

3,37 mil. Kč

**neúčelně vynaložené
peněžní prostředky státu**

- Chybné specifikace pořizované výzbroje
- Nezajišťování náhradních dílů po dobu životního cyklu výzbroje již v rámci jejího pořízení
- Opakování zadávacích řízení při pořizování stejné výzbroje namísto uzavření rámcové dohody
- Uskutečněny pouze 2 ze 4 akcí, které mělo MO dle koncepčních dokumentů v oblasti výzbroje pozemních sil realizovat do roku 2020

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl u MO kontrolu peněžních prostředků státu určených na výzbroj Armády České republiky (dále také „Armáda“). Cílem kontroly bylo prověřit, zda je systém pořizování výzbroje hospodárný a účelný, zda umožňuje dodat vojenskou výzbroj Armádě v souladu s právními předpisy a s požadovanými parametry, v požadovaném čase a kvalitě, při dodržení pravidla dosažení nejlepší hodnoty a za přiměřenou cenu.

Systém pořizování výzbroje MO není efektivní. Ve dvou ze čtyř kontrolovaných investičních akcí na pořízení výzbroje MO smluvně nezajistilo náhradní díly po dobu jejího životního cyklu a v jednom případě pořizovalo výzbroj na etapy namísto uzavření rámcové dohody. MO nepostupovalo efektivně, neboť ve třech z osmi kontrolovaných případech pořizování výzbroje a náhradních dílů MO opakovalo zadávací řízení z důvodu chybně specifikovaných parametrů. Nová či opakovaná zadávací řízení z výše uvedených důvodů způsobují zpoždění realizace akvizic oproti údajům stanovených v koncepčních dokumentech resortu, MO tak nebuduje bojové schopnosti Armády v požadovaném čase. Opakování zadávacích řízení vede ke zvýšeným nárokům na finanční a personální zdroje využívané při akvizičním procesu. MO přitom v hodnoticích dokumentech upozorňuje na nadměrné vytížení akvizičních odborů MO. Vzhledem k rozsahu plánovaných akvizic MO se přitom může vytížení akvizičních odborů MO dále zvyšovat.

MO použilo peněžní prostředky státu v celkové hodnotě 3,37 mil. Kč neúčelně tím, že k výzbroji pořídilo nevhodné příslušenství.

MO při pořizování výzbroje v kontrolovaném období v několika případech nepostupovalo v souladu se zákonem č. 134/2016 Sb.¹.

Celkové vyhodnocení vyplývá z následujících skutečností zjištěných kontrolou:

1. Nezvýšení individuálních bojových schopností Armády

V *Koncepci výstavby Armády České republiky do roku 2025*² (dále jen „KVAČR“) je jako jeden z hlavních cílů k dosažení milníku 2020³ pro pozemní síly Armády uvedeno zvyšování individuálních bojových schopností, kterého mělo být dosaženo pořízením útočné pušky s granátometem, odstřelovací pušky, přenosného protitankového raketového kompletu a náhrady ruční protitankové zbraně (RPG 7). Z toho MO realizovalo jen pořízení útočné pušky s granátometem a modulárního zbraňového kompletu, kterým nahradilo pořízení odstřelovací pušky. Realizaci pořízení přenosného protitankového raketového kompletu a náhrady ruční protitankové zbraně přesunulo MO na roky 2021 až 2025, resp. 2022 až 2026. MO tak nedosáhlo milníku 2020 pro pozemní síly, neboť v plánovaném rozsahu nezvýšilo individuální bojové schopnosti.

¹ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

² Schválena usnesením vlády České republiky ze dne 21. prosince 2015 č. 1094, o *Koncepci výstavby Armády České republiky do roku 2025*. Tato koncepce byla usnesením vlády České republiky ze dne 30. října 2019 č. 758, ke *Koncepci výstavby Armády České republiky 2030*, aktualizována *Koncepcí výstavby Armády České republiky 2030*.

³ Milník 2020 dle KVAČR představuje stav, kdy budou částečně odstraněny nedostatky stávajícího stavu a vytvořeny podmínky pro zahájení rozvoje schopností Armády.

2. Chybné specifikace pořizovaného majetku

MO nepostupovalo efektivně, neboť ve třech z osmi kontrolovaných případech chybně nastavilo specifikaci parametrů pořizovaného majetku a muselo zadávací řízení opakovat. Při pořizování kulometů MINIMI opakovalo MO zadávací řízení čtyřikrát, přičemž od prvního uveřejnění zadávací dokumentace do vydání rozhodnutí o výběru dodavatele uběhlo celkem 437 dní. Při pořizování modulárního zbraňového kompletu opakovalo MO zadávací řízení z důvodu chybné specifikace jednoho z požadovaných nábojů a při pořizování náhradních dílů na karabinu 5,56 SIG 516 muselo MO v důsledku špatné specifikace náhradních dílů zrušit již uzavřenou smlouvu a opakovat celé zadávací řízení. Opakování zadávacích řízení z důvodu chybně nastavené specifikace požadovaného majetku vede ke zvýšeným nárokům na finanční a personální zdroje využívané při akvizičním procesu, přičemž samo MO v hodnoticích dokumentech upozorňuje na vysoké vytížení akvizičních odborů MO. Opakování zadávacích řízení zároveň způsobuje zpoždění realizace akvizic oproti plánům stanoveným v koncepčních dokumentech. MO tak nebuduje bojové schopnosti Armády v požadovaném čase.

3. Nevyužití institutu rámcové dohody

MO pořizuje kulometry MINIMI na etapy od roku 2013. V roce 2013 pořídilo 269 souprav zbraní v hodnotě bezmála 195 mil. Kč prostřednictvím agentury NSPA⁴. V kontrolovaném období pořídilo ve druhé fázi 70 souprav zbraní v hodnotě cca 73 mil. Kč formou užšího řízení dle zákona č. 134/2016 Sb. Dokumentace rozhodování o způsobu pořizování majetku byla na MO v tomto případě vedena takovým způsobem, že po odchodu odpovědných osob z resortu nebylo MO schopno vysvětlit výše uvedený postup. Do roku 2026 plánuje MO poříditi dalších 281 souprav zbraní, přičemž lze na základě zdůvodnění výběru ze strany MO ve druhé fázi předpokládat, že v následujících etapách bude opět pořizovat kulometry MINIMI. Opakování zadávacích řízení namísto uzavření rámcové dohody v případě pořizování stejného typu výzbroje vede, stejně jako bylo uvedeno v předchozím bodu, ke zvýšeným nárokům na finanční a personální zdroje MO využívané při akvizičním procesu. Využívání rámcových dohod přitom MO v koncepčních dokumentech⁵ uvádí jako účinný nástroj pro snižování administrativní zátěže spojené s opakovanou přípravou zakázek.

4. Nezajištění nákladů životního cyklu⁶ pořizované výzbroje

MO ve dvou případech ze čtyř kontrolovaných investičních akcí na pořízení výzbroje smluvně nezajistilo náhradní díly po dobu životního cyklu výzbroje již při jejím pořízení. MO v těchto případech pořídilo výzbroj a pouze omezené množství náhradních dílů. Důsledkem tohoto postupu může být ztížena pozice MO při vyjednávání s dodavatelem, který může mít jako jediný práva k duševnímu vlastnictví, resp. licenci pro výrobu a prodej náhradních dílů k pořizované výzbroji, a rovněž vysoké vytížení akvizičních odborů MO. Nastavení provázaného systému vyzbrojování zajišťujícího životní cyklus pořizované výzbroje přitom MO v koncepčních dokumentech uvádí jako jeden z principů pro naplnění vojenských ambicí České republiky (dále také „ČR“).

⁴ NATO Support and Procurement Agency – agentura NATO poskytující svým zákazníkům mj. podporu při pořizování vojenského materiálu a služeb.

⁵ *Dlouhodobý výhled pro obranu 2035* – schválen usnesením vlády České republiky ze dne 18. března 2019 č. 187, *o Dlouhodobém výhledu pro obranu 2035, Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025* – schválena usnesením vlády České republiky ze dne 19. prosince 2016 č. 1166, *ke Strategii vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025*.

⁶ Jedná se zejména o náklady na pořízení, opravy a udržování výzbroje.

5. Nevhodné příslušenství k pořízeným kulometům MINIMI

MO použilo peněžní prostředky státu v celkové hodnotě 3,37 mil. Kč neúčelně tím, že ke kulometům MINIMI pořídilo denní zaměřovače ZD 5×40 RD, které jsou pro tento typ výzbroje nevhodné a nevyhovují koncovým uživatelům. MO i přes uvedené nedostatky pořízené příslušenství dále na kulometech MINIMI používá. Úřad pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti doporučoval MO provedení zkrácených vojskových zkoušek optických přístrojů, které však MO neprovedlo.

6. Porušení zákona o zadávání veřejných zakázek

MO při pořizování kulometů MINIMI ve dvou případech zrušilo zadávací řízení způsobem, který je v rozporu s ustanovením § 127 odst. 1 a 2 zákona č. 134/2016 Sb. Dále nepostupovalo v souladu s ustanovením § 51 odst. 3 zákona č. 134/2016 Sb., neboť s dodavatelem uzavřelo smlouvu, která neodpovídala zadávacím podmínkám. Změna smlouvy oproti návrhu smlouvy uvedeného v zadávacích podmínkách představovala podstatnou změnu smluvního vztahu, která mohla umožnit účast jiných dodavatelů v zadávacím řízení. MO tím současně porušilo zásadu transparentnosti ve smyslu ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb. MO dále nepostupovalo v souladu s ustanovením § 222 odst. 1 a 3 písm. b) zákona č. 134/2016 Sb. tím, že uzavřelo dodatek č. 1 ke smlouvě na pořízení kulometů MINIMI, na jehož základě došlo ke změně rovnováhy závazku ve prospěch dodavatele.

Při pořizování náhradních dílů na karabinu 5,56 mm SIG 516 nepostupovalo MO v souladu s ustanovením § 217 odst. 5 zákona č. 134/2016 Sb. tím, že neuveřejnilo písemnou zprávu na profilu zadavatele do 30 pracovních dnů od ukončení zadávacího řízení. MO rovněž neodeslalo v rozporu s ustanovením § 126 zákona č. 134/2016 Sb. oznámení o výsledku zadávacího řízení k uveřejnění do 30 dnů od uzavření smlouvy.

7. Neověřování parametrů pořizované výzbroje před podpisem smlouvy

MO neověřovalo parametry pořizované výzbroje včetně příslušenství před podpisem kupních smluv, ačkoliv to zákon č. 134/2016 Sb. umožňuje. Zkoušky vzorků v průběhu zadávacího řízení mohou pozitivně ovlivnit výběr pořizované výzbroje. Na potřebnost důsledného prověřování splnění parametrů pořizované výzbroje upozorňoval NKÚ již v kontrolním závěru z kontrolní akce č. 16/05 – *Peněžní prostředky určené na pořizování vybrané techniky Armády České republiky*.⁷ MO v průběhu kontrolní akce č. 20/03 začalo připravovat úpravu vnitřních předpisů tak, aby byl vytvořen proces, který by ve vhodných případech preferoval ověřování vzorků v průběhu zadávacího řízení.

⁷ Kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 1/2017 *Věstníku NKÚ*.

II. Informace o kontrolované oblasti

Ministerstvo obrany je ústředním orgánem státní správy zejména pro zabezpečování obrany České republiky, řízení Armády a správu vojenských újezdů. MO při řízení Armády mj. stanoví a realizuje opatření k jejímu rozvoji, zřizuje a ruší vojenské útvary a vojenská zařízení. Součástí MO je i Generální štáb Armády, který zabezpečuje Armádě velení.

Armáda je základní součástí ozbrojených sil, které ČR vytváří k zajišťování své bezpečnosti. Organizačně se člení na vojenské útvary a vojenská zařízení. Úkoly Armády vymezuje zákon č. 219/1999 Sb.⁸, a to v ustanovení § 9 a § 10 a části třetí tohoto zákona. Hlavním úkolem je příprava k obraně ČR a obrana proti vnějšímu napadení. Armáda plní též úkoly, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků ČR, podílí se na činnostech ve prospěch míru a bezpečnosti a účastní se vojenských cvičení na území ČR nebo v zahraničí. Vybavení moderní výzbrojí je jedním ze základních předpokladů výcviku a plnění úkolů Armády.

Vyzbrojováním se rozumí komplex zásad, procesů, činností a příprava odborného personálu, jimiž je dosahována požadovaná úroveň schopností Armády prostřednictvím zajištění materiálních zdrojů (výzbrojí).

Vojenskou výzbroj dle ustanovení § 2 odst. 8 zákona č. 219/1999 Sb. tvoří vojenské zbraně, zbraňové systémy a munice, které ozbrojené síly používají k výcviku a plnění svých úkolů. Dle ustanovení § 2 odst. 6 citovaného zákona spadá vojenská výzbroj pod vojenský materiál, který tvoří vojenská výstroj, vojenská výzbroj, vojenská technika a určená technická zařízení, které jsou užívány k plnění nebo zabezpečení úkolů ozbrojených sil.

Část vojenské výzbroje Armády tvoří **pěchotní zbraně**. Pěchotními zbraněmi se v Armádě rozumí především druhy střeleckých zbraní, které jsou definovány českým obranným standardem číslo 100005, 2. vydání, kapitola 7.1 *Druhy střeleckých zbraní*.

MO v letech 2017 až 2020 uzavřelo deset smluv na pořízení pěchotních zbraní v celkové hodnotě 3 127 078 tis. Kč. V roce 2017 uzavřelo dvě smlouvy v celkové hodnotě 79 775 tis. Kč, v roce 2018 jednu smlouvu v hodnotě 60 031 tis. Kč, v roce 2019 šest smluv v celkové hodnotě 134 129 tis. Kč a v roce 2020 rámcovou dohodu v celkové hodnotě až 2 853 143 tis. Kč.

MO v kontrolovaném období dále pořídilo náhradní díly k pěchotním zbraním v celkové hodnotě 112 640 tis. Kč. V roce 2017 uzavřelo tři smlouvy v celkové hodnotě 86 468 tis. Kč, v roce 2018 dvě smlouvy v celkové hodnotě 22 637 tis. Kč a v roce 2019 jednu smlouvu v celkové hodnotě 3 535 tis. Kč.

MO dále v kontrolovaném období pořídilo samostatně příslušenství pro pěchotní zbraně v roce 2019 třemi smlouvami v celkové hodnotě 7 202 tis. Kč.

Celkový kontrolovatelný objem tedy činil 3 246 920 tis. Kč.

Kontrolovanou výzbroj MO pořídilo v rámci těchto programů reprodukce majetku:

- Program č. 107V08 – *Strategický program pozemních sil AČR* byl schválen dne 11. 8. 2017. Původní období realizace bylo plánováno na roky 2017 až 2026, MO ji prodloužilo do roku 2029.
- Program č. 107V420 – *Speciální síly AČR* byl schválen dne 14. 1. 2015. Původní období realizace bylo plánováno na roky 2015 až 2019, MO prodloužilo realizaci do roku 2025.

⁸ Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky.

- Program č. 107V45 – *Zapojení AČR do operací a pohotovostních sil* byl schválen dne 2. 6. 2015. Původní období realizace bylo plánováno na roky 2016 až 2020, MO ji prodloužilo do roku 2025.

III. Rozsah kontroly

Cílem kontroly bylo prověřit, zda je systém pořizování výzbroje hospodárný a účelný, zda umožňuje dodat vojenskou výzbroj Armádě v souladu s právními předpisy a s požadovanými parametry, v požadovaném čase a kvalitě, při dodržení pravidla dosažení nejlepší hodnoty a za přiměřenou cenu. Z hlediska systému se kontrola zaměřila na koncepční, řídicí a plánovací činnost MO ve vztahu k efektivnímu pořizování výzbroje v souladu s potřebami Armády.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2017 až 2019, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Ke kontrole NKÚ byl vybrán kontrolní vzorek uvedený v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1: Vybraný kontrolní vzorek pořizované výzbroje a náhradních dílů

Č. akce/smlouvy	Název akce/smlouvy	Hodnota (v tis. Kč)
Pořizování výzbroje		
107V081001816	Kulomet, 2. etapa – nákup (70 ks)	72 914
201060125	Rámcová dohoda	2 853 143*
107V421001826	Útočná puška AR-15 s příslušenstvím – nákup (350 souprav)	60 031
107V451000008	Modulární zbraňový komplet – nákup (30 ks)	75 096
Celkem výzbroj		3 061 184
Pořizování náhradních dílů		
175110007	Náhradní díly pro zbraně	15 514
175110008	Náhradní díly na kulomet MINIMI	41 113
185110141	Náhradní díly pro zbraně	20 091
195110111	Náhradní díly na karabinu 5,56 mm SIG 516	3 535
Celkem náhradní díly		80 253
Celkem pořízená výzbroj a náhradní díly		3 141 437

Zdroj: informační systém *Správa majetku ve vlastnictví státu* a MO.

*Celková cena rámcové dohody včetně daně z přidané hodnoty ve výši 21 %.

Pro ověření fungování systému pořízení výzbroje posuzoval NKÚ strategické, koncepční a řídicí dokumenty MO v této oblasti, jejich naplňování a vzájemný soulad a provázanost. Na kontrolním vzorku pořizované výzbroje a náhradních dílů k výzbroji NKÚ posuzoval soulad s právními předpisy, efektivnost, účelnost a hospodárnost vynaložených peněžních prostředků státu. Kontrole byla současně podrobena věcná i formální správnost kontrolovaných činností.

Jako kritéria pro hodnocení účelnosti a efektivnosti systému pořizování výzbroje byly využity především cíle a hodnoty uvedené ve schválených strategických a koncepčních dokumentech MO a v dokumentacích investičních programů a akcí. Pro posouzení zákonnosti a věcné a formální správnosti byly uplatněny zejména zákony č. 134/2016 Sb., č. 219/2000 Sb.⁹,

⁹ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

č. 218/2000 Sb.¹⁰ a č. 89/2012 Sb.¹¹ Vynaložené výdaje byly z hlediska účelnosti posuzovány rovněž podle míry naplnění zdůvodněné a doložené potřeby výzbroje.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Nezvýšení individuálních bojových schopností Armády

Kontrolou NKÚ bylo prověřeno plnění cílů koncepčních a strategických dokumentů MO uvedených především v KVAČR a *Koncepci výstavby pozemních sil*¹², která vychází z KVAČR. Podle těchto dokumentů zůstanou pozemní síly i nadále hlavní a rozhodující součástí Armády. MO neuskutečnilo všechny projekty, jejichž realizace byla plánovaná v KVAČR a v *Koncepci výstavby pozemních sil do roku 2020*.

Předmětem KVAČR byla výstavba Armády v mírové struktuře umožňující rozvinutí válečné struktury ozbrojených sil ČR. Požadovaný stav měl být dosažen ve dvou krocích – milník 2020 a milník 2025. Milník 2020 měl umožnit stabilizovat schopnosti Armády a postupně eliminovat nedostatky způsobené jejím dlouhodobým podfinancováním. Jako jeden z hlavních cílů k dosažení milníku 2020 pro pozemní síly Armády uvedlo MO zvyšování individuálních bojových schopností, kterého mělo být dosaženo pořízením útočné pušky s granátometem, odstřelovací pušky, přenosného protitankového raketového kompletu a náhrady ruční protitankové zbraně (RPG 7). Z toho MO realizovalo pouze pořízení útočné pušky s granátometem a modulárního zbraňového kompletu, kterým nahradilo plánované pořízení odstřelovací pušky. Realizaci pořízení přenosného protitankového raketového kompletu a ruční protitankové zbraně přesunulo MO na roky 2021 až 2025, resp. 2022 až 2026. MO tak nedosáhlo milníku 2020 pro pozemní síly Armády, neboť v plánovaném rozsahu nezvýšilo do roku 2020 individuální bojové schopnosti, a nenaplnilo tak cíl rozvoje schopností pozemních sil Armády uvedený v KVAČR.

Popsaný negativní stav by mohlo zlepšit zavedení matic strategických a zvláště významných projektů (dále jen „Matice“), které by umožnily lépe sledovat a reagovat na aktuální vývoj projektů. Matice zavedené MO od července 2018 obsahují informace o aktuálním stavu realizace strategických projektů a jsou projednávány každý měsíc Radou ministra obrany pro plánování.

2. Chybné specifikace pořizovaného majetku

Kulometry MINIMI

MO pořizuje kulometry MINIMI na etapy od roku 2013. Kontrolou NKÚ byla prověřena realizace druhé etapy, při které MO pořídilo 70 souprav zbraní (tj. kulometry včetně příslušenství) v celkové hodnotě 72 914 tis. Kč. Technické a uživatelské parametry nákupu schválilo MO v prosinci 2016. Při přípravě zadávacího řízení MO označilo všechny části pořizovaných zbraní jako již zavedené do užívání v resortu MO s přiděleným katalogovým číslem majetku (dále

¹⁰ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

¹¹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹² Schválena náčelníkem Generálního štábu Armády ČR dne 20. března 2017.

jen „KČM“). Tuto specifikaci uvedlo MO v zadávací dokumentaci veřejné zakázky. V průběhu zadávacího řízení, které MO čtyřikrát opakovalo, se projevíly následující nedostatky ve specifikaci parametrů pořizované výzbroje:

- Po prvním oznámení o zahájení zadávacího řízení upozornil MO jeden z účastníků v dotazech v lednu 2018 na skutečnost, že požadované KČM odpovídá zavedenému modelu kulometu Mk1, konkrétní popis ve specifikaci zbraní však odpovídá novějšímu modelu kulometu Mk3. MO tedy změnilo požadavek na model Mk3, který zatím nebyl u MO zaveden. Tentýž účastník zároveň uvedl, že subdodavatel optického příslušenství nabízí k novému modelu kulometu Mk3 modernizovanou verzi optických přístrojů, MO však trvalo na původní specifikaci zavedených optických přístrojů. MO první zadávací řízení následně zrušilo dne 27. března 2018 v souladu s § 127 odst. 2 písm. d) zákona č. 134/2016 Sb.
- Po třetím oznámení o zahájení zadávacího řízení upozornil MO jeden z účastníků v dotazech z června 2018 na skutečnost, že hmotnost ani rozměry požadovaného optického příslušenství neodpovídají přístroji zavedenému u MO dle KČM, stejně jako specifikace rychloupínání a negumových krytek optického příslušenství. MO část připomínek uznalo, na této specifikaci však trvalo a ponechalo ji až do uzavření smlouvy. MO zadávací řízení zrušilo dne 4. září 2018 (viz bod 6 tohoto kontrolního závěru).
- V rámci čtvrtého zadávacího řízení MO odeslalo dne 7. března 2019 návrh smlouvy Úřadu pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti se žádostí o předběžné stanovisko. Dne 20. března 2019 obdrželo MO od tohoto úřadu stanovisko k návrhu smlouvy, ve kterém MO upozornil, že optické příslušenství k pořizovanému kulometu neodpovídá uvedenému KČM, a doporučuje proto provedení zkrácených vojenských zkoušek. Smlouvu s vybraným dodavatelem však MO uzavřelo již dne 19. března 2019.

MO přes všechna uvedená upozornění a doporučení pořídilo nevhodné optické příslušenství ke kulometům v celkové hodnotě 3 371 tis. Kč (viz bod 5 tohoto kontrolního závěru).

Modulární zbraňový komplet

MO pořídilo v roce 2017 celkem 30 ks modulárních zbraňových kompletů DT HTI s příslušenstvím a municí v celkové hodnotě 75 096 tis. Kč. Po zahájení zadávacího řízení zaslal jeden z účastníků dotaz na upřesnění pojmů v zadávací dokumentaci a na požadovaný typ nábojů. V odpovědi MO oznámilo, že na specifikaci zbraní dle zadávací dokumentace trvá. Následně podal stejný účastník další dotaz, ve kterém uvedl, že výrobce zbraňového kompletu nedoporučuje použití požadovaného typu náboje, protože s ním nelze zaručit bezchybnou a bezpečnou funkci zbraně. MO přesto na typu náboje nadále trvalo. Následně MO obdrželo jedinou nabídku od tohoto účastníka, která obsahovala odlišné náboje od požadavku MO. Na základě této skutečnosti MO účastníka vyloučilo a zadávací řízení v dubnu 2016 zrušilo. Před zahájením druhého zadávacího řízení MO specifikaci parametrů nábojů upravilo a v únoru 2017 uzavřelo smlouvu s dodavatelem, který upozorňoval na chybnou specifikaci již v průběhu prvního zadávacího řízení.

Náhradní díly na karabinu 5,56 mm SIG 516

MO pořídilo v roce 2019 náhradní díly na karabinu 5,56 mm SIG 516 v celkové hodnotě 3 535 tis. Kč. Zadávací řízení MO zahájilo v březnu 2019. MO obdrželo nabídku od jediného dodavatele, se kterým následně v dubnu 2019 uzavřelo smlouvu. Z následné komunikace mezi MO a dodavatelem vyplynulo, že by část náhradních dílů nemusela být kompatibilní s již

pořízenými zbraněmi. Tato skutečnost byla způsobena při pořízení karabin 5,56 mm SIG 516, kdy došlo dle tvrzení MO k administrativní chybě při katalogizaci těchto karabin. Chybné KČM uvedlo MO následně i v zadávací dokumentaci pořizovaných náhradních dílů. Vzhledem k tomu, že s ohledem na příslušná ustanovení zákona č. 134/2016 Sb. nebylo možné měnit předmět uzavřené smlouvy, uzavřelo MO s dodavatelem dohodu o zániku smluvního vztahu a zadávací řízení opakovalo. Jeho výsledkem bylo uzavření smlouvy se stejným dodavatelem v září roku 2019.

3. Nevyužití institutu rámcové dohody

V roce 2013 zahájilo MO první etapu nahrazování morálně a technicky zastaralých kulometů vzor 59, kterými byly vybaveny jednotky pozemních a vzdušných sil AČR. MO pořídilo 269 souprav kulometů MINIMI v celkové hodnotě 194 996 tis. Kč. Kontrolou NKÚ byla prověřena druhá etapa, při které MO pořídilo 70 souprav zbraní v celkové hodnotě 72 914 tis. Kč dodaných MO v letech 2019 a 2020. V následujících etapách MO plánuje do roku 2026 poříditi dalších 281 souprav zbraní. V první etapě pořídilo MO kulometry prostřednictvím agentury NSPA, ve druhé etapě formou užšího řízení dle zákona č. 134/2016 Sb. Změnu způsobu pořizování nedokázalo MO zdůvodnit, pouze uvedlo, že osoby podrobně obeznámené s přípravou zakázky již v resortu MO nepracují.

V odůvodnění výběru značky zbraně-kulometů MINIMI uvedlo MO, že se tyto zbraně osvědčily v bojovém nasazení v zahraničních misích. Zároveň by se v případě pořízení jiné zbraně narušila jednotnost výzbroje a zvýšily by se náklady na provoz a údržbu včetně personálu. Přezbrojením stejným typem zbraně bude dle MO dále zabezpečeno snížení nákladů na logistickou podporu při provozu a interoperabilita s jednotkami NATO¹³ a Evropské unie. Na základě odůvodnění MO lze předpokládat, že v dalších etapách bude MO opět pořizovat stejný typ kulometů jako v prvních dvou etapách. Uzavírání rámcových dohod ve vhodných případech přitom MO uvádí jako jeden z preferovaných principů při pořizování majetku. Ve *Strategii vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025* je uvedeno: „*Ministerstvo využívá rámcových dohod jako účinného nástroje na pořizování určitého předem definovaného spektra materiálu a služeb (včetně mobilizačních potřeb). Rámcovými dohodami snižuje ministerstvo administrativní zátěž spojenou s opakovanou přípravou dílčích zakázek na straně zadavatele, ale i na straně potenciálních dodavatelů.*“ V *Dlouhodobém výhledu pro obranu 2035* je uvedeno: „*Významnými nástroji na zajištění důvěryhodnosti a stability dodávek a služeb pro ozbrojené síly ČR a zajištění stability a plánovitého rozvoje obranného průmyslu budou opatření hospodářské mobilizace a uzavírání víceletých smluv, uzavírání smluv na cílové počty vojenské techniky a materiálu a uzavírání rámcových dohod.*“

Uzavření rámcové dohody na dodání kulometů MINIMI namísto jejich pořizování na několik etap by snížilo nároky na finanční a personální zdroje MO využívané při akvizičním procesu a zlepšilo vyjednávací pozici MO např. pro sjednání množstevní slevy.

4. Nezajištění nákladů životního cyklu pořizované výzbroje

MO při pořizování kulometů MINIMI a útočných pušek AR-15 nepostupovalo efektivně, neboť smluvně současně nezajistilo náhradní díly po dobu životního cyklu pořizované výzbroje. MO v kontrolovaných případech pořídilo výzbroj a pouze omezené množství náhradních dílů

¹³ Severoatlantická aliance (anglicky North Atlantic Treaty Organization).

a smluvně neřešilo cenotvorbu, licenční ujednání či jiné podmínky dodávání náhradních dílů v průběhu životního cyklu pořizované výzbroje. MO v těchto případech pořizuje náhradní díly k výzbroji samostatnými smlouvami. Důsledkem je oslabená pozice MO při vyjednávání s dodavatelem, který může mít jako jediný práva k duševnímu vlastnictví, resp. licenci pro výrobu a prodej náhradních dílů k pořizované výzbroji. MO je pak nuceno přistoupit na podmínky dodavatele. Nová zadávací řízení na pořízení náhradních dílů vedou rovněž k vysokému vytížení akvizičních odborů MO. Zajištění etap životního cyklu přitom MO uvádí jako jeden z principů využívaných při pořizování majetku. V *Dlouhodobém výhledu pro obranu 2035* je např. uvedeno: „*Naplnění politicko-vojenských ambicí ČR bude možné, pokud bude nastaven procesně provázaný systém vyzbrojování a podpory pořizování vojenského materiálu, ostatního majetku a služeb zajišťujících všechny etapy jeho životního cyklu.*“

5. Nevhodné příslušenství k pořízeným kulometům MINIMI

MO postupovalo neúčelně při pořizování kulometů MINIMI, neboť jako příslušenství k těmto zbraním pořídilo nevhodné denní zaměřovače. MO zvolilo při specifikaci příslušenství zbraně denní zaměřovače ZD 5×40 RD v hodnotě celkem 3 371 tis. Kč. V průběhu zadávacího řízení bylo MO účastníkem zadávacího řízení a později rovněž Úřadem pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti upozorněno, že by měly být provedeny zkrácené vojenské zkoušky kulometů s optickými přístroji (viz bod 2 tohoto kontrolního závěru). MO zkrácené vojenské zkoušky neprovedlo, ačkoliv to původně plánovalo a mělo smluvně upraveno. Dodatkem č. 1 ke smlouvě z května roku 2019 uzavřeným v rozporu se zákonem č. 134/2016 Sb. (viz bod 6 tohoto kontrolního závěru) však MO závazek dodavatele na dodání kulometů s příslušenstvím ke zkráceným vojenským zkouškám vypustilo, ačkoliv mělo k dispozici výše uvedené stanovisko Úřadu pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti z března 2019. V prosinci roku 2019 obdrželo MO dopis od subdodavatele příslušenství, ve kterém je analyzována kompatibilita denního zaměřovače s pořízenými kulomety. Přílohu dopisu tvoří dokument „*Závěrečná zpráva – Analýza závad zaměřovač ZD 5×40 RD*“ (dále také „*Analýza*“). Analýza uvádí problémy, které uživatelé uvedli při užívání denních zaměřovačů. Mezi těmito problémy je např. uvedeno, že přístroj nedrží nástřel a je problematické jej nastřelit; typ ZD 5×40 RD je nevhodný pro použití na kulometu MINIMI; pětinasobné zvětšení je příliš velké a omezuje zorné pole v širokém spektru cílové plochy, a dále Analýza požaduje návrat k původnímu řešení. V Analýze je dále uvedeno, že denní zaměřovač nedosahuje přesnosti srovnatelné s klasickými puškohledy a při upevnění na pohyblivé části kulometu MINIMI ve spojení s nepřesnou zbraní vychází tolerance chyby hůře, než je možné akceptovat. Závěr obsahuje konstatování, že denní zaměřovač ZD 5×40 RD je nevhodný na pořízený typ kulometu. Pro další etapy pořizování kulometů byl proto subdodavatelem i MO schválen návrat k původní konfiguraci.

6. Porušení zákona o zadávání veřejných zakázek

Při pořizování kulometů MINIMI opakovalo MO čtyřikrát zadávací řízení. Při druhém a třetím zadávacím řízení MO nepostupovalo v souladu s ustanovením § 127 odst. 1 a 2 zákona č. 134/2016 Sb., neboť tato zadávací řízení nezrušilo na základě jednoho z důvodů taxativně vymezených v těchto ustanoveních. Druhé zadávací řízení, které MO vyhlásilo dne 21. května 2018, o sedm dní později zrušilo. V dokumentaci veřejné zakázky uvedlo, že důvodem byly náhlé změny specifikace pořizovaného majetku. Dle vyjádření MO již nejsou současní pracovníci MO schopni vysvětlit, o jakou změnu se jednalo. Třetí zadávací řízení MO zahájilo v červenci roku 2018. Na základě dotazů účastníků k zadávací dokumentaci

prodloužilo MO lhůtu pro podání žádosti o účast do 6. září 2018. Dne 4. září 2018, tedy dva dny před vypršením lhůty pro podání žádosti o účast, rozhodlo o zrušení zadávacího řízení s odůvodněním, že ve stanovené lhůtě nebyla podána žádná žádost o účast.

MO dále při realizaci zadávacího řízení na pořízení kulometů MINIMI nepostupovalo v souladu s ustanovením § 51 odst. 3 zákona č. 134/2016 Sb. tím, že uzavřelo s vybraným dodavatelem smlouvu, která neodpovídala zadávacím podmínkám. Návrh smlouvy uvedený v zadávací dokumentaci obsahoval v článku XII prohlášení prodávajícího, dle něhož je schopen zabezpečit pozáruční servis zboží a dostupnost náhradních dílů na zboží minimálně 20 roků od ukončení dodávek zboží na základě samostatné smlouvy. Uzavřená smlouva však již obdobné ustanovení neobsahovala. Tato změna smlouvy představuje podstatnou změnu smluvního vztahu, která by mohla umožnit účast jiných dodavatelů v zadávacím řízení, pokud by původní zadávací podmínky odpovídaly této změně. MO tím současně porušilo zásadu transparentnosti zadávání veřejné zakázky ve smyslu ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb.

MO také nepostupovalo v souladu s ustanovením § 222 odst. 1 a 3 písm. b) zákona č. 134/2016 Sb., když uzavřelo dodatek č. 1 k výše uvedené smlouvě, na jehož základě byl vypuštěn závazek dodavatele na dodání kulometů s příslušenstvím ke zkráceným vojenským zkouškám. Zároveň bylo vypuštěno ustanovení smlouvy, dle něhož je podstatným porušením smlouvy, pro které lze jednostranně od smlouvy odstoupit, nevyhovující výsledek zkrácených vojenských zkoušek. Tím došlo ke změně rovnováhy závazku ve prospěch vybraného dodavatele.

Při pořizování náhradních dílů na karabinu 5,56 mm SIG 516 nepostupovalo MO v souladu s ustanovením § 217 odst. 5 zákona č. 134/2016 Sb. tím, že neuveřejnilo písemnou zprávu na profilu zadavatele do 30 pracovních dnů od ukončení zadávacího řízení. MO rovněž neodeslalo v rozporu s ustanovením § 126 zákona č. 134/2016 Sb. oznámení o výsledku zadávacího řízení k uveřejnění do 30 dnů od uzavření smlouvy.

7. Neověřování parametrů pořizované výzbroje před podpisem smlouvy

MO neověřovalo parametry pořizované výzbroje před podpisem smlouvy, ačkoliv to zákon č. 134/2016 Sb. umožňuje. Zkoušky vzorků v průběhu zadávacího řízení mohou pozitivně ovlivnit i výběr pořizované výzbroje. V případě pořizování kulometů MINIMI dokonce MO dodatkem k uzavřené smlouvě upustilo od původně plánovaných zkrácených vojenských zkoušek (viz bod 6 tohoto kontrolního závěru), což vedlo k neúčelnému vynaložení peněžních prostředků ve výši 3 371 tis. Kč (viz bod 5 tohoto kontrolního závěru). Na potřebnost důsledného prověřování splnění parametrů pořizované výzbroje upozorňoval NKÚ již v kontrolním závěru z kontrolní akce č. 16/05 – *Peněžní prostředky určené na pořizování vybrané techniky Armády České republiky*. MO v informaci o plnění nápravných opatření k tomuto kontrolnímu závěru mj. uvedlo, že normativní výnos MO č. 100/2015¹⁴ umožňuje uživateli a majetkovému hospodáři definovat rozsah potřebných zkoušek v závislosti na druhu požadovaného majetku, včetně parametrů, které budou prověřeny zkušební organizací. Dokumenty zkušební organizace ověřující splnění technických a takticko-technických parametrů jsou následně součástí nabídky uchazečů. Dále uvedlo, že využívá ustanovení zákona č. 134/2016 Sb., které poskytuje možnost požadovat po vybraném dodavateli výsledky jeho zkoušek, a to ještě před uzavřením smlouvy. Zjištění uvedená v tomto kontrolním závěru

¹⁴ Normativní výnos MO č. 100/2015 „Zavádění vojenského materiálu do užívání v rezortu Ministerstva obrany“.

vztahující se k ověřování požadovaných parametrů pořizované výzbroje naznačují, že nápravná opatření MO realizovaná na základě kontrolního závěru NKÚ z kontrolní akce č. 16/05 nebyla dostatečná. MO v průběhu kontrolní akce č. 20/03 začalo připravovat úpravu vnitřních předpisů tak, aby byl vytvořen proces, který by ve vhodných případech preferoval ověřování vzorků v průběhu zadávacího řízení.

Seznam zkratk

AČR	Armáda České republiky
Analýza	<i>Závěrečná zpráva – Analýza závad zaměřovač ZD 5x40 RD</i>
Armáda	Armáda České republiky
ČR	Česká republika
KČM	katalogové číslo majetku
KVAČR	<i>Koncepce výstavby Armády České republiky do roku 2025</i>
Matice	matice strategických a zvláště významných projektů
MO	Ministerstvo obrany
NATO	Severoatlantická aliance (anglicky North Atlantic Treaty Organization)
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NSPA	NATO Support and Procurement Agency